

ANNEX I

Catàleg de vestigis de la Guerra Civil i la Dictadura (art. 15.3 de la Llei 52/2007, 26 de desembre)

1.- Objectiu

L'objectiu del catàleg és complir el mandat legal dirigit a les administracions públiques d'elaborar un catàleg i censar, localitzar i identificar tots aquells elements contraris a la memòria democràtica o vestigis franquistes (simbòlics / iconogràfics / terminològics), que encara subsisteixen en els espais públics del territori de la Comunitat Valenciana, a fi de procedir a la seua retirada, ja que suposen una ofensa a la víctimes i representen una agressió als valors de la convivència democràtica.

D'aquesta manera es disposarà d'un mapa valencià de vestigis franquistes que servirà d'eina a partir del qual totes les administracions públiques valencianes podran desplegar les mesures necessàries en relació amb la seua retirada.

Amb aquesta mateixa finalitat s'ha considerat imprescindible que, al costat de l'aprovació d'aquest catàleg, la Comissió fixe també els criteris generals d'actuació que són els que ha seguit per a assenyalar la retirada, conservació o resignificació de cada vestigi i, alhora, fonamenten la relació d'elements que han de ser retirats i no ho han sigut voluntàriament (annex II. Art 39.5 Llei 14/2017), així com volen servir de criteris orientadors per a la resta d'administracions públiques en l'exercici de les seues competències en la matèria.

El catàleg s'ha elaborat a partir de la informació facilitada per les entitats locals, les associacions que tenen entre els seus objectius o activitats els que es relacionen amb la recuperació de la memòria històrica i el reconeixement de les víctimes de la Guerra Civil i del franquisme les quals desenvolupen les seues activitats principalment en la Comunitat Valenciana, i el conjunt de conselleries de la Generalitat.

El catàleg abasta tota una sèrie de símbols, monuments, monòlits, creus dels caiguts, nomenclátor de carrers, esments i llegendes, títols honorífics, distincions i altres formes d'exaltació, commemoració i enaltiment individual o col·lectiu de la revolta militar de 1936 i del franquisme, dels seus dirigents o de les organitzacions que van sustentar el règim.

Es tracta d'un registre obert i no definitiu, ja que principalment hi ha hagut alguns ajuntaments, com s'aprecia en el quadre que a continuació s'incorpora, que no han contestat a la nostra sol·licitud de col·laboració, i, en uns altres, perquè en molts casos la seua localització no ha finalitzat i ha de ser objecte d'un procés continu de comunicació i denúncia. Al mateix temps, en supòsits com el nomenclátor de carrers no hi ha encara una investigació de caràcter històric prou profunda com per a poder determinar el grau de col·laboració i participació d'algunes persones en la revolta militar de l'any 1936 i durant la Dictadura. De la mateixa manera en relació amb les plaques de l'Institut Nacional de l'Habitatge, el nombre registrat no respon a la realitat, són molt més nombroses, perquè han sigut molts els ajuntaments que han comunicat de manera genèrica la seua existència sense fer esment del nombre concret de plaques a retirar.

ESTADÍSTICA CATÀLEG DE VESTIGIS

PROVÍNCIES	TOTAL MUNICIPIIS	MUNICIPIS QUE CONTESTEN		MUNICIPIS QUE NO CONTESTEN		MUNICIPIS SÍ VESTIGIS		MUNICIPIS NO VESTIGIS	
		TOTAL	%	TOTAL	%	TOTAL	%	TOTAL	%
ALACANT	141	59	41,84	82	58,16	21	14,89	38	26,95
CASTELLÓ	135	75	55,56	60	44,44	27	20,00	48	35,56
VALÈNCIA	266	147	55,26	119	44,74	43	16,17	104	39,10
TOTAL CV	542	281	51,85	261	48,15	91	16,79	190	35,06

TIPOLOGIA VESTIGIS DEL CATÀLEG	ALACANT	CASTELLÓ	VALÈNCIA	TOTALS
Símbol	12	31	28	71
Placa	14	25	22	61
Placa VPO	252	15	337	604
Honors	14	5	12	31
Llista de carrers	169	30	75	274
Altres	0	0	1	1
TOTAL VESTIGIS	461	106	475	1042

TIPOLOGIA VESTIGIS PENDENTS DE RETIRAR	ALACANT	CASTELLÓ	VALÈNCIA	TOTALS
Símbol	7	17	13	37
Placa	13	19	14	46
Placa VPO	228	14	28	270
Honors	6	4	7	17
Llista de carrers	143	20	42	205
TOTAL VESTIGIS	397	74	104	575

Per tot això, amb aquest catàleg de vestigis es pretén iniciar la política pública autonòmica dirigida a la necessària democratització dels espais públics del nostre territori com a forma de reparació de les víctimes del franquisme i de recuperació de la memòria democràtica, així com factor imprescindible de la convivència en la Comunitat Valenciana.

2.- Tipologia dels vestigis

SI: SÍMBOLS

En aquesta tipologia els registres del catàleg inclouen diferents categories, com ara: monuments; monòlits, tombes i mausoleus; creus; escuts, relleus i inscripcions.

El nombre de vestigis d'aquesta tipologia registrat en el catàleg és de 71 elements, concretament creus dels caiguts són 30, de les quals 17 encara no han sigut retirades.

Així tenim monuments als "caiguts" amb missatge original o resignificat en època democràtica (Alzira), monuments funeraris dedicat als "caiguts" amb missatge original (Pobla de Vallbona, Benifaió) o a militars de l'exèrcit franquista (Betxí: monòlit soldat alemany de la Legió Còndor mort 1938).

Pel que fa a les creus, hi ha creus franquistes que han transformat el seu missatge (Vila-real) i estan dedicades a tots els morts de la guerra; unes altres sense cap missatge (Moncofa) i altres amb el missatge original (Benissa, Hondón de los Frailes, Arañuel, Caudiel, Cinctorres, Vinalesa).

PLV: PLAQUES DE L'INSTITUT NACIONAL DE L'HABITATGE

En els anys de la Dictadura es van construir habitatges en els quals es van col·locar grans rètols amb símbols de la Delegació Nacional de Sindicats i de l'Institut Nacional de l'Habitatge i també xicotetes plaques amb simbologia del jou i les fletxes.

El nombre de registres que consten en el catàleg d'aquests elements és de 604..

PL: PLAQUES

Són plaques en la seua majoria de ceràmica o metàl·liques de diferents grandàries que contenen inscripcions amb simbologia franquista: plaques als caiguts: Alzira, Caudiel, Portell de Morella, Vila-real, el Toro, Villahermosa del Rio); placa de retolació de carrers amb simbologia franquista (Elda); plaques grups d'habitatge (simbologia de la CNS i jou i les fletxes (Elda, Benicarló, *Benifaió); plaques d'òrgans de l'Estat o organismes destacats del règim (placa del Ministeri d'Educació amb l'escut de l'àguila de Sanjuan: la Vila Joiosa; placa regions devastades: Moncofa; SAT la Marjal: Puçol); plaques d'exaltació del bàndol revoltat (Cova de Bolimini: Vilafamés).

El nombre de registres que consten en el catàleg d'aquests elements és de 61..

CA: LLISTA DE CARRERS

Es tracta de nom de carrers i d'altres espais públics (esportius, culturals o educatius) referits a persones amb una responsabilitat directa en els processos de vulneració dels drets humans i d'institucionalització de la repressió i la violència contra els afectes a la República, que van sustentar el règim dictatorial o que van participar i/o van donar suport a la revolta militar de 1936.

El nombre de registres que consten en el catàleg és de 274..

HO: HONORS

Es tracta de registres relacionats amb designacions com ara alcalde perpetu o fill predilecte/adoptiu pels ajuntaments a Francisco Franco o a qualsevol altre jerarca franquista, així com representacions artístiques d'aquests.

El nombre de registres del catàleg és de 31

OT: ALTRES

Inclou aquells elements que no són reconduïbles a cap tipologia anterior (mausoleu a Carcaixent a dirigent ustasha croat).

S'acompanya document excel del catàleg dels vestigis de la Guerra Civil i la Dictadura.